

دوره هشتم - سال چهارم
شماره چاپ: ۱۸۷۳
تاریخ چاپ:
شماره ثبت: ۶۵۳

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور»
(مواد مرتبط با اشتغال)

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه.....
۲.....	بررسی وضعیت بازار کار.....
۸.....	بررسی مواد مرتبط با موضوع اشتغال در قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه.....
۱۲.....	بررسی مواد مرتبط با اشتغال در لایحه بودجه ۱۳۹۱.....
۱۹.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۲۱.....	منابع و مآخذ.....

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور»
(مواد مرتبط با اشتغال)

مقدمه

بر اساس اطلاعات مرکز آمار ایران در پاییز ۱۳۹۰ نرخ بیکاری کل کشور ۱۱/۳ درصد بوده است. در همین زمان نرخ بیکاری افراد ۱۵-۲۹ ساله معادل ۲۳/۹ درصد و بیکاری زنان معادل ۲۰/۳ درصد و همچنین نرخ اشتغال ناقص کل کشور ۸/۱ درصد بوده است که جمعیت نرخ بیکاری و اشتغال ناقص کشور نشان می‌دهد که ۱۸/۴ درصد از جمعیت فعال کشور در یافتن شغل و یا کار اضافی ناموفق بوده‌اند. موارد فوق نشان از حساسیت موضوع اشتغال در وضعیت کنونی کشور است و طبیعتاً انتظار بر این است که دولت در لایحه بودجه با در نظر گرفتن حساسیت موضوع راهکارهای اجرایی جهت تقویت و توسعه اشتغال و کاهش نرخ بیکاری در کشور ارائه داده باشد. این گزارش درصدد است که مفاد مواد مرتبط با اشتغال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ را بررسی و آنها را با احکام قوانین بالادستی و وضعیت موجود کشور تطبیق دهد.

بررسی وضعیت بازار کار

بر اساس نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار در پاییز ۱۳۹۰ نرخ بیکاری کل کشور معادل ۱۱/۸ درصد، زنان ۲۰/۶ درصد، مناطق شهری ۱۲/۸ درصد، نقاط روستایی ۹/۴ درصد، جوانان ۱۵-۲۹ ساله ۲۳/۹۹ درصد بوده است. لازم به ذکر است که در پاییز ۱۳۸۹ نرخ بیکاری کل کشور معادل ۱۲/۱ درصد بوده است.

نرخ فعالیت اقتصادی (عبارت است از نسبت جمعیت فعال (شاغل و بیکار) ۱۰ ساله و بیشتر به کل جمعیت در سن کار (۱۰ ساله و بیشتر)) در کل کشور در پاییز ۱۳۹۰ معادل ۳۵/۷ درصد، در مناطق شهری ۳۴/۷ درصد، مناطق روستایی ۳۸/۳، زنان ۱۱/۳ و مردان ۵۹/۷ درصد بوده است که بیانگر مشارکت پایین زنان در فعالیت‌های اقتصادی است. بر همین اساس سهم اشتغال ناقص در کل کشور در پاییز ۱۳۹۰ معادل ۸/۱ درصد بوده است. با توجه به اینکه مجموع نرخ بیکاری و اشتغال ناقص بیانگر نسبت افراد بیکار و افراد شاغلی که تقاضای انجام کار بیشتری دارند اما نتوانستند کاری پیدا کنند، در پاییز ۱۳۹۰ معادل ۱۸/۴ درصد از جمعیت فعال کشور خواهان کار یا خواهان انجام کار بیشتری بودند. در پاییز ۱۳۹۰ سهم اشتغال در بخش کشاورزی در کل کشور ۱۷/۵ درصد، در مناطق شهری ۴/۸ درصد و مناطق روستایی ۴۷/۷ درصد بوده است. سهم اشتغال در بخش صنعت در کل کشور معادل ۳۴/۲ درصد، مناطق شهری ۳۶ درصد و مناطق روستایی ۲۹/۹ درصد بوده است.

همچنین سهم اشتغال در بخش خدمات در کل کشور ۴۸/۳ درصد، مناطق شهری ۵۹/۲ درصد و مناطق روستایی ۲۲/۴ درصد بوده است.

جدول ۱. شاخص‌های نیروی کار به تفکیک جنس، نقاط شهری و روستایی - پاییز ۱۳۹۰

(درصد - نفر)

شاخص‌های نیروی کار		کل کشور	مرد	زن	نقاط شهری	نقاط روستایی
نرخ فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	نرخ	۳۵/۷	۵۹/۷	۱۱/۳	۳۴/۷	۳۸/۶
	تعداد	۲۲,۷۱۶,۶۵۹	۱۹,۱۳۹,۰۹۲	۳,۵۷۷,۵۶۶	۱۶,۱۸۴,۳۶۹	۶,۵۳۲,۲۸۸
نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	نرخ	۱۱/۸	۱۰/۱	۲۰/۶	۱۲/۸	۹/۴
	تعداد	۲,۶۷۶,۱۷۸	۱,۹۳۸,۱۳۷	۷۳۸,۰۴۱	۲,۰۶۴,۴۴۷	۶۱۱,۷۳۰
نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	نرخ	۱۱/۸	۱۰/۱	۲۰/۶	۱۲/۸	۹/۴
	تعداد	۲,۶۶۶,۴۲۱	۱,۹۳۰,۷۲۰	۷۳۵,۷۰۰	۲,۰۵۷,۶۸۴	۶۰۸,۷۳۷
نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله	نرخ	۲۶/۳	۲۲/۸	۴۵/۸	۲۹/۰	۲۱/۴
	تعداد	۹۸۸,۰۵۵	۷۲۷,۳۶۷	۲۶۰,۶۸۷	۷۰۰,۹۵۸	۲۸۷,۰۹۶
نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۹ ساله	نرخ	۲۳/۹	۲۰/۱	۴۲/۳	۲۶/۱	۱۸/۵
	تعداد	۱,۷۸۶,۲۸۳	۱,۲۴۴,۵۶۳	۵۴۱,۷۲۰	۱,۳۷۲,۴۵۷	۴۱۳,۸۴۶
سهم اشتغال در بخش کشاورزی	نرخ	۱۷/۵	۱۶/۴	۲۳/۹	۴/۸	۴۷/۷
	تعداد	۳,۵۰۲,۱۲۲	۲,۸۲۲,۲۸۹	۶۷۹,۸۳۲	۶۸۰,۷۷۹	۲,۸۲۱,۳۴۲
سهم اشتغال در بخش صنعت	نرخ	۳۴/۲	۳۶/۵	۲۰/۴	۳۶/۰	۲۹/۹
	تعداد	۶,۸۵۵,۶۹۴	۶,۲۷۵,۴۱۴	۵۸۰,۲۸۰	۵,۰۸۴,۶۶۲	۱,۷۷۱,۰۳۲
سهم اشتغال در بخش خدمات	نرخ	۴۸/۳	۴۷/۱	۵۵/۶	۵۹/۲	۲۲/۴
	تعداد	۹,۶۸۲,۶۶۴	۸,۱۰۳,۲۵۱	۱,۵۷۹,۴۱۲	۸,۳۵۴,۴۷۹	۱,۳۲۸,۱۸۴
سهم اشتغال ناقص		۸/۱	۸/۸	۳/۸	۶/۴	۱۲/۳

مأخذ: چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار پاییز ۱۳۹۰ مرکز آمار ایران.

براساس جدول ۲ در سال ۱۳۷۵ نرخ بیکاری معادل ۹/۸ درصد و آمار کل بیکاران ۱۴۵۵ هزار نفر بوده است که در سال ۱۳۸۹ نرخ بیکاری به ۱۳/۵ درصد و کل بیکاران به ۳۲۱۸ هزار نفر رسیده است. نرخ فعالیت در سال ۱۳۷۵ معادل ۳۵/۳ درصد بوده که این شاخص در سال ۱۳۸۹ به ۳۸/۳ درصد رسیده است.

جدول ۲. روند تحولات شاخص‌های بازار کار (۱۳۷۰-۱۳۸۹)

(درصد - هزار نفر)

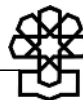
سال	جمعیت فعال	نرخ فعالیت	نرخ بیکاری	جمعیت شاغل	جمعیت بیکار
۱۳۷۵	۱۶,۰۲۶	۳۵/۳	۹/۰۸	۱۴,۵۷۱	۱,۴۵۵
۱۳۸۵	۲۳,۴۸۴	۴۰/۴	۱۱/۳	۲۰,۸۴۱	۲,۶۴۲
۱۳۸۹	۲۳,۸۷۵	۳۸/۳	۱۳/۵	۲۰,۶۵۶	۳,۲۱۸

مأخذ: نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران.

بر اساس جدول ۳ در پاییز ۱۳۹۰ استان‌های آذربایجان غربی، اردبیل، قزوین و زنجان بالاترین نرخ فعالیت و استان‌های سیستان و بلوچستان کهگیلویه و بویراحمد، کرمانشاه، بوشهر و سمنان کمترین نرخ فعالیت را داشتند.

همچنین استان‌های البرز، کرمانشاه، لرستان، گیلان، کرمان، فارس، کردستان و ایلام بالاترین نرخ بیکاری و استان‌های یزد، سیستان و بلوچستان، بوشهر، خراسان جنوبی و خراسان رضوی کمترین نرخ بیکاری را داشتند.

بر اساس اطلاعات مرکز آمار در مقایسه با پاییز ۱۳۸۹ استان‌های بوشهر ۵/۲ درصد، سیستان و بلوچستان ۵/۲ درصد، یزد ۵/۱ درصد و سمنان ۵ درصد کاهش در نرخ بیکاری داشتند. همچنین استان‌های کرمان ۹/۹ درصد، خراسان شمالی ۷/۱ درصد و کرمانشاه ۵/۷ درصد افزایش در نرخ بیکاری را داشتند. نرخ بیکاری کل کشور در پاییز ۱۳۹۰ نسبت به پاییز ۱۳۸۹ معادل ۰/۳ درصد کاهش یافته است.

جدول ۳. شاخص‌های عمده نیروی کار در پاییز ۱۳۹۰ و پاییز ۱۳۸۹

(ارقام به درصد)

تفاضل نرخ بیکاری در پاییز ۱۳۹۰ با پاییز ۱۳۸۹	پاییز ۱۳۸۹		پاییز ۱۳۹۰		استان
	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت	نرخ بیکاری	نرخ فعالیت	
-۰/۷	۱۰/۱	۴۰/۵	۹/۴	۳۹/۵	آذربایجان شرقی
۰/۸	۱۱/۵	۴۲/۸	۱۲/۳	۴۱/۱	آذربایجان غربی
-۱/۷	۱۱/۶	۴۴/۷	۹/۹	۴۰/۶	اردبیل
-۰/۸	۱۲/۰	۴۰/۶	۱۱/۲	۳۶/۳	اصفهان
۲۰/۷			۲۰/۷	۳۷/۹	البرز
-۱/۱	۱۵/۷	۳۹/۱	۱۴/۶	۳۶/۵	ایلام
-۵/۸	۱۲/۸	۳۴/۲	۷/۰	۳۱/۷	بوشهر
-۴/۴	۱۳/۴	۳۸/۳	۹/۰	۳۵/۰	تهران
۳	۹/۴	۳۸/۵	۱۲/۴	۳۷/۱	چهارمحال و بختیاری
-۲/۷	۹/۸	۳۸/۶	۷/۱	۳۷/۹	خراسان جنوبی
۰/۸	۷/۳	۴۲/۹	۸/۱	۳۳/۹	خراسان رضوی
۷/۱	۶/۲	۳۴/۴	۱۳/۳	۳۶/۱	خراسان شمالی
-۲/۳	۱۴/۸	۳۵/۸	۱۲/۵	۳۵/۳	خوزستان
-۱/۱	۹/۵	۴۳/۱	۸/۴	۴۰/۰	زنجان
-۵	۱۳/۵	۳۴/۹	۸/۵	۳۳/۰	سمنان
-۵/۲	۱۱/۳	۲۹/۷	۶/۱	۲۲/۹	سیستان و بلوچستان
-۱/۷	۱۸/۱	۳۳/۷	۱۶/۴	۳۵/۲	فارس
۲	۸/۳	۳۸/۱	۱۰/۳	۴۰/۳	قزوین
۲/۴	۹/۱	۳۵/۶	۱۱/۵	۳۴/۶	قم
۲/۵	۱۳/۰	۴۰/۸	۱۵/۵	۳۹/۴	کردستان
۹/۹	۶/۹	۳۳/۳	۱۶/۸	۳۴/۸	کرمان
۵/۷	۱۴/۴	۳۵/۹	۲۰/۱	۳۰/۵	کرمانشاه
-۱/۵	۱۳/۱	۳۰/۴	۱۱/۶	۲۹/۷	کهگیلویه و بویراحمد
۳/۶	۴/۸	۳۷/۳	۸/۴	۳۸/۵	گلستان
-۱/۲	۱۸/۹	۴۰/۵	۱۷/۷	۳۶/۹	گیلان

تفاضل نرخ بیکاری در پاییز ۱۳۹۰ با پاییز ۱۳۸۹	پاییز ۱۳۸۹		پاییز ۱۳۹۰		استان
	نرخ بیکاری	نرخ مشارکت	نرخ بیکاری	نرخ فعالیت	
۱	۱۷/۸	۳۴/۹	۱۸/۸	۳۵/۱	لرستان
-۰/۴	۱۱/۰	۳۶/۹	۱۰/۶	۳۸/۷	مازندران
۲/۳	۱۰/۲	۳۷/۲	۱۲/۵	۳۴/۹	مرکزی
-۳/۳	۱۲/۲	۳۱/۴	۸/۹	۳۳/۳	هرمزگان
-۱/۶	۱۲/۹	۳۸/۶	۱۱/۳	۳۸/۳	همدان
-۵/۱	۹/۴	۳۷/۱	۴/۳	۳۴/۶	یزد
-۰/۳	۱۲/۱	۳۷/۹	۱۱/۸	۳۵/۷	کل کشور

مأخذ: نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران.

در جدول ۴ سهم اشتغال در بخش‌های مختلف به تفکیک استان‌ها در سال ۱۳۸۹ نشان داده شده است. براین اساس استان‌های تهران، قم، یزد، اصفهان، سمنان و بوشهر کمترین و استان‌های اردبیل، خراسان شمالی، زنجان، آذربایجان غربی، لرستان، کرمان، گلستان و کردستان بیشترین سهم اشتغال در بخش کشاورزی را داشتند و استان‌های چهارمحال و بختیاری، اصفهان، قم، سمنان، آذربایجان شرقی، سیستان و بلوچستان، تهران، قزوین و خراسان جنوبی بیشترین و استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، کردستان، مازندران، آذربایجان غربی، لرستان، بوشهر و اردبیل کمترین سهم اشتغال در بخش صنعت را داشتند. همچنین استان‌های تهران، بوشهر، هرمزگان، قم، خوزستان، گیلان و کرمانشاه بیشترین و استان‌های زنجان، خراسان جنوبی، خراسان شمالی، چهارمحال و بختیاری، اردبیل، کرمان، لرستان و آذربایجان شرقی کمترین سهم اشتغال در بخش خدمات را داشتند.

جدول ۴. سهم اشتغال در بخش‌های مختلف به تفکیک استان‌ها سال ۱۳۸۹

(درصد)

استان	کشاورزی	صنعت	خدمات
آذربایجان شرقی	۲۲/۳	۳۸/۲	۳۹/۵
آذربایجان غربی	۳۵/۲	۲۴/۷	۴۰
اردبیل	۲۸	۲۴/۸	۳۷/۲
اصفهان	۱۱/۵	۴۱/۱	۴۷/۵
ایلام	۲۸	۲۸/۶	۴۳/۴
بوشهر	۱۴/۲	۲۴/۷	۶۱/۱
تهران	۱/۶	۳۷	۶۱/۵
چهارمحال و بختیاری	۲۰/۵	۴۲/۵	۳۷/۱
خراسان جنوبی	۲۹/۶	۳۶/۷	۳۳/۷
خراسان رضوی	۲۵/۴	۳۷/۲	۴۷/۴
خراسان شمالی	۳۷/۳	۲۶/۳	۳۶/۵
خوزستان	۱۵/۴	۳۱/۷	۵۲/۹
زنجان	۳۶/۷	۳۱/۵	۳۱/۸
سمنان	۱۲/۱	۳۸/۶	۴۹/۲
سیستان و بلوچستان	۲۰/۱	۳۸/۱	۴۱/۸
فارس	۲۳	۲۸	۴۸/۹
قزوین	۲۲/۲	۳۶/۸	۴۱
قم	۵/۵	۳۸/۹	۵۵/۶
کردستان	۳۰/۸	۲۳/۵	۴۵/۷
کرمان	۳۱/۹	۲۹/۲	۳۸/۹
کرمانشاه	۲۷/۶	۲۲/۵	۵۰
کهگیلویه و بویراحمد	۲۱/۶	۲۹/۸	۴۸/۶
گلستان	۳۱/۹	۲۸	۴۰/۱

خدمات	صنعت	کشاورزی	استان
۵۰/۳	۲۴/۷	۲۵	گیلان
۳۹	۲۴/۶	۳۳/۴	لرستان
۴۹	۲۹/۹	۲۱/۱	مازندران
۴۱/۷	۳۵	۲۳/۳	مرکزی
۵۸	۲۶/۶	۱۵/۴	هرمزگان
۴۴/۹	۲۸/۶	۲۶/۵	همدان
۴۴/۷	۴۴/۲	۱۱/۲	یزد
۴۸/۶	۳۲/۲	۱۹/۲	کل کشور

مأخذ: نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران سال ۱۳۸۹.

بررسی مواد مرتبط با موضوع اشتغال در قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه

بررسی مواد مرتبط با اشتغال در برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد که این قانون از طریق بالا بردن سطح توسعه انسانی، توانمندسازی افراد و گروه‌های نیازمند، اصلاح قانون کار، اصلاح قانون تأمین اجتماعی و روابط کار، توسعه بنگاه‌های کوچک، گسترش کسب‌وکارهای خانگی، توسعه بخش تعاون، ارائه مشوق‌های مالی و توسعه زیرساخت‌ها در مناطق روستایی زمینه‌های اشتغال افراد جامعه را مهیا سازد. همچنین در این قانون دولت مکلف شده است ضمن مهیا کردن شرایط تحقق نرخ رشد متوسط هشت درصد (۸٪) سالیانه تولید ناخالص داخلی و کاهش شکاف پس‌انداز و سرمایه‌گذاری از طریق ایجاد سازوکارهای تشویقی و

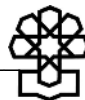

انگیزش برای تبدیل پس انداز ملی به سرمایه‌گذاری ملی و حفظ نسبت پس‌انداز به تولید ناخالص داخلی به میزان متوسط چهل درصد (۴۰٪)، اقدامات ضروری و لازم برای کاهش نرخ بیکاری به هفت درصد (۷٪) در پایان برنامه را انجام دهد.

جدول ۵. مواد مرتبط با موضوع اشتغال در قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه

مواد مرتبط با اشتغال در برنامه پنجم	
ماده	موضوع
(۲۴)	به‌منظور ارتقای شاخص توسعه انسانی به سطح کشورهای با توسعه انسانی بالا و هماهنگی رشد شاخص‌های آموزش، بهداشت و اشتغال در کشور، سند راهبردی «ارتقای سطح شاخص توسعه انسانی» پس از تصویب هیئت وزیران اجرا می‌شود.
(۳۹)	به‌منظور توانمندسازی افراد و گروه‌های نیازمند به‌ویژه زنان سرپرست خانوار و معلولان نیازمند با تأکید بر برنامه‌های اجتماع‌محور و خانواده‌محور، با استفاده از منابع بودجه عمومی دولت و کمک‌های مردمی اقدامات زیر توسط دولت انجام می‌شود: الف) طراحی نظام سطح‌بندی خدمات حمایتی و توانمندسازی متناسب با شرایط بومی، منطقه‌ای و گروه‌های هدف حداکثر تا پایان سال اول برنامه و فراهم نمودن ظرفیت‌های لازم برای استقرار نظام مذکور در طول برنامه ب) اجرای برنامه‌های توانمندسازی حداقل سالیانه ده درصد (۱۰٪) خانوارهای تحت پوشش دستگاه‌های حمایتی به‌استثنای سالمندان و معلولین ذهنی، توانمند شده و خروج آنان از پوشش حمایت‌های مستقیم
(۷۳)	دولت موظف است تا پایان سال اول برنامه، اقدامات قانونی لازم برای اصلاح قانون کار و قانون تأمین اجتماعی و روابط کار را با رعایت موارد زیر به‌عمل آورد: الف) ایجاد انعطاف برای حل اختلاف کارگران و کارفرمایان و همسو کردن منافع دو طرف ب) تقویت بیمه بیکاری به‌عنوان بخشی از تأمین اجتماعی و شغلی کارگران با رویکرد افزایش پوشش و گسترش بیمه بیکاری و بیکاران در شرایط قطعی اشتغال ج) تقویت همسویی منافع کارگران و کارفرمایان و تکالیف دولت با رویکرد حمایت از تولید و سه‌جانبه‌گرایی د) تقویت شرایط و وضعیت‌های جدید کار با توجه به تغییرات تکنولوژی و مقتضیات خاص تولید کالا و خدمات ه) تقویت تشکل‌های کارگری و کارفرمایی متضمن حق قانونی اعتراض صنفی برای این تشکل‌ها

مواد مرتبط با اشتغال در برنامه پنجم	
ماده	موضوع
(۸۰)	<p>به دولت اجازه داده می‌شود در راستای ایجاد اشتغال پایدار، توسعه کارآفرینی، کاهش عدم تعادل منطقه‌ای و توسعه مشاغل نو اقدام‌های زیر را انجام دهد:</p> <p>الف) حمایت مالی و تشویق توسعه شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌های تولیدی، ایجاد پیوند مناسب بین بنگاه‌های کوچک، متوسط، بزرگ (اعطای کمک‌های هدفمند) و انجام تمهیدات لازم برای تقویت توان فنی - مهندسی - تخصصی، تحقیق و توسعه و بازاریابی در بنگاه‌های کوچک و متوسط و توسعه مراکز اطلاع‌رسانی و تجارت الکترونیک برای آنها</p> <p>ب) رفع مشکلات و موانع رشد و توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط و کمک به بلوغ و تبدیل آنها به بنگاه‌های بزرگ و رقابت‌پذیر</p> <p>ج) گسترش کسب‌وکار خانگی و مشاغل از راه دور و طرح‌های اشتغالزای بخش خصوصی و تعاونی به‌ویژه در مناطق با نرخ بیکاری بالاتر از متوسط نرخ بیکاری کشور</p> <p>د) حمایت مالی و حقوقی و تنظیم سیاست‌های تشویقی در جهت تبدیل فعالیت‌های غیرمتشکل اقتصادی خانوار به واحدهای متشکل</p> <p>ه) حمایت مالی از بخش غیردولتی به‌منظور توسعه و گسترش آموزش‌های کسب‌وکار، کارآفرینی، فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی</p> <p>و) اعمال تخفیف پلکانی و یا تأمین بخشی از حق بیمه سهم کارفرمایان کارگاه‌هایی که با تأیید و یا معرفی واحدهای وزارت کار و امور اجتماعی در جهت به‌کارگیری نیروی کار جدید مبادرت می‌نمایند، به‌شرط آنکه واحد، تازه تأسیس بوده و یا در سال قبل از آن، کاهش نیروی کار نداشته باشد</p> <p>تبصره - آیین‌نامه اجرایی بندهای فوق شامل نحوه، میزان و مدت زمان استفاده از امتیازات موضوع بندهای فوق حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد</p> <p>ز) برای استمرار فرصت‌های شغلی، ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در طول سال‌های برنامه پنجم تنفیذ می‌گردد</p>
(۱۲۴)	<p>دولت به‌منظور توسعه بخش تعاون و ارتقای سهم آن به بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) اقتصاد ملی تا پایان برنامه با رویکرد ایجاد اشتغال، گسترش عدالت اجتماعی و توانمندسازی اقشار متوسط و کم‌درآمد جامعه، با رعایت تکالیف و اختیارات مقرر در قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی اقدامات زیر را انجام می‌دهد:</p> <p>الف) افزایش سهم تعاونی‌ها به پانزده درصد (۱۵٪) در بازار پولی کشور تا سال چهارم برنامه از طریق فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت صدور مجوز فعالیت مؤسسات مالی و پولی و بانک‌های تعاونی</p>

مواد مرتبط با اشتغال در برنامه پنجم	
ماده	موضوع
(۱۶۶)	<p>به منظور تقویت موقعیت کشور در شبکه حمل و نقل هوایی بین‌المللی و افزایش درآمد ناشی از عبور (ترانزیت) و حمل و نقل کالا و مسافر و اشتغال مولد و تبدیل شدن فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) به قطب اول حمل و نقل بار منطقه و قطب دوم حمل و نقل مسافری منطقه با تأکید بر استقلال سازمانی، مالی و مدیریتی این فرودگاه و ایجاد جریان پایدار منابع مالی ذینفعان، دولت اقدامات زیر را انجام دهد:</p> <p>الف) ایجاد شهر فرودگاهی در محدوده فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) و ایجاد منطقه آزاد تجاری و منطقه ویژه اقتصادی در بخشی از اراضی فرودگاه جهت ارائه خدمات بانکی و بیمه‌ای و سایر خدمات شهر فرودگاهی از قبیل گردشگری، پزشکی، رفاهی و مشابه آن</p> <p>تبصره - محدوده مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی به ترتیب از انتهای ضلع‌های جنوبی و غربی بخش هوایی فرودگاه امام خمینی (ره) به مساحت هزاروپانصد هکتار و دوهزاروپانصد هکتار خواهد بود. اداره شهر فرودگاهی موضوع این ماده که شامل مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی فوق نیز خواهد بود، در قالب شرکت دولتی وابسته به شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور است که اساسنامه آن به پیشنهاد وزارت راه و ترابری و معاونت به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p> <p>ب) ایجاد و تکمیل زیربناها و زیرساخت‌های لازم با اولویت احداث فاز دوم فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)</p>
(۱۹۴)	<p>دولت مکلف است به منظور بهبود وضعیت روستاها در زمینه سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، راهبری، نظارت و هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی، ارتقای سطح درآمد و کیفیت زندگی روستاییان و کشاورزان و کاهش نابرابری‌های موجود بین جامعه روستایی، عشایری و جامعه شهری، حمایت لازم را از اقدامات زیر به عمل آورد:</p> <p>الف) ارتقای شاخص‌های توسعه روستایی و ارائه خدمات نوین و تهیه برنامه اولویت‌بندی خدمات روستایی با توجه به شرایط منطقه‌ای و محلی</p> <p>ب) حمایت از گسترش کشاورزی صنعتی و صنایع روستایی با اولویت توسعه خوشه‌ها و زنجیره‌های صنعتی - کشاورزی کوچک و متوسط که بخش اعظم نهاده‌ها و عوامل تولید آن در جغرافیای روستایی وجود دارد و همچنین صنایع دستی و خدمات گردشگری و ایجاد و توسعه بازارهای محلی با اولویت مراکز دهستان‌های دارای قابلیت توسعه (و آموزش فنی و حرفه‌ای مستمر روستاییان با هدف توانمندسازی برای ارائه و استفاده از خدمات نوین و مشارکت در فعالیت‌های صنعتی و بهبود کیفیت تولیدات</p> <p>ز) ساماندهی و استقرار فعالیت‌های کارآفرینی و اشتغالزای کوچک و متوسط تولیدی و خدماتی در مناطق روستایی از طریق ارائه مشوق‌های مالی و اعتباری</p> <p>ح) ...</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل تعیین مدیر ارشد روستا، چگونگی و فرآیند اعمال حمایت‌های ذکر شده، نحوه مشارکت و تعاریف و چگونگی مدیریت مجموعه روستایی در سال اول برنامه با پیشنهاد معاونت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد</p>

مواد مرتبط با اشتغال در برنامه پنجم	
ماده	موضوع
(۲۱۱)	<p>ن) سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات عمومی و مردم‌نهاد، به‌منظور باز اجتماعی شدن محکومان در طول برنامه اقدامات ذیل را به اجرا گذارد:</p> <p>۱. با رویکرد ارتقای بازدارندگی و جنبه اصلاحی مجازات حبس، اصلاح محیط زندان‌ها از طریق اقداماتی نظیر طبقه‌بندی زندانیان و بازداشت‌شدگان براساس سابقه و نوع جرائم ارتكابی، تفکیک متهمان از محکومان در بازداشتگاه‌های موقت در شهرهای بالای بیست‌هزار نفر جمعیت</p> <p>۲. آموزش زندانیان واجد شرایط با همکاری وزارت آموزش و پرورش</p> <p>۳. رفع مشکل معیشتی خانواده‌های زندانیان بی‌بضاعت با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و سایر نهادهای ذیربط</p> <p>۴. معرفی زندانیان نیازمند اشتغال به مراجع ذیربط پس از آزادی</p>
(۲۳۴)	<p>در راستای سیاست‌های کلی برنامه پنجم دولت مکلف است در اجرای مفاد این قانون به نحوی عمل نماید که تا پایان برنامه پنجم اهداف زیر تحقق یابد:</p> <p>الف) رشد نرخ متوسط هشت درصد (۸٪) سالیانه تولید ناخالص داخلی</p> <p>ب) کاهش شکاف پس‌انداز و سرمایه‌گذاری از طریق ایجاد سازوکارهای تشویقی و انگیزش برای تبدیل پس‌انداز ملی به سرمایه‌گذاری ملی و حفظ نسبت پس‌انداز به تولید ناخالص داخلی به میزان متوسط چهل درصد (۴۰٪)</p> <p>ج) قطع وابستگی هزینه‌های جاری دولت به درآمدهای نفت و گاز تا پایان برنامه</p> <p>د) انجام اقدامات ضروری و لازم برای کاهش نرخ بیکاری به هفت درصد (۷٪) در پایان برنامه</p>

مأخذ: قانون برنامه پنجم توسعه.

بررسی مواد مرتبط با اشتغال در لایحه بودجه ۱۳۹۱

بررسی مواد مرتبط با اشتغال در لایحه بودجه ۱۳۹۱ نشان می‌دهد که دولت در نظر دارد از طریق ارائه مشوق‌های مالی، توجه به بیمه بیکاری، کمک به واحدهای تولیدی که در بازپرداخت بدهی‌های خود دچار مشکل شده‌اند، توانمندسازی افراد جویای کار و ارائه آموزش‌های لازم به نیروی کار جامعه، توسعه کارآفرینی، گسترش مشاغل

خانگی، توسعه شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌های تولید، برخورد با اشتغال غیرمجاز اتباع بیگانه و کمک به اشتغال زندانیان زمینه‌های ایجاد و بهبود اشتغال افراد جامعه را مهیا سازد.

مواردی که در قانون بودجه سال ۱۳۹۰ وجود نداشته و در لایحه بودجه ۱۳۹۱ جهت حمایت از اشتغال آورده شده است به شرح زیر می‌باشد:

- اختصاص بخشی از درآمد مازاد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی به امور مختلف از جمله کمک و حمایت از اشتغال و بیمه بیکاری در کنار ۲۳ هدف دیگر،
- تخصیص تا سقف ۵۰ هزار میلیارد ریال از محل واگذاری یا فروش سهام، سهم‌الشرکه شرکت‌های دولتی و اموال و حقوق مالی متعلق به دولت یا منابع حاصله از واگذاری آن بدون رعایت محدودیت موضوع ماده (۲۸) قانون اجرای اصل چهل و چهارم قانون اساسی به منظور اجرای طرح‌های اشتغالزا و البته در کنار اهداف دیگر،
- اختصاص وجوه اداره شده و یارانه سود تسهیلات برای گسترش کسب‌وکار خانگی، مشاغل از راه دور، توسعه شبکه‌ها و خوشه‌ها و زنجیره‌های تولیدی، موضوع مواد (۸۰) و (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه،
- لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۰ در موضوع اشتغال در موارد زیر کاهش بودجه را نشان می‌دهد.
- برنامه فراگیر کمک به اشتغال و مسکن و سایر امور حمایتی،
- ایفای تعهدات و کمک به مناطق کمتر توسعه‌یافته غیربرخوردار،
- کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد، وجوه اداره شده، جهت اجرای طرح‌های

تولیدی و خدماتی و آموزش عالی غیرانتفاعی و اشتغال و ارائه حمایت‌های مالی و ایفای تعهدات و موارد قبلی و کمک به مناطق کمتر توسعه‌یافته و غیربرخوردار،

- برنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران جهت اشتغال و کارآفرینی.

همچنین لایحه بودجه ۱۳۹۱ نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۰ در موضوع اشتغال در

موارد زیر افزایش بودجه را نشان می‌دهد:

- برنامه کمک به اشتغال زندانیان آزاد شده،

- برنامه کمیته امداد امام خمینی جهت اشتغال و کارآفرینی،

- برنامه سازمان بهزیستی کشور جهت اشتغال و کارآفرینی،

- برنامه سیاستگذاری و مدیریت اشتغال.

در کل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۰، اعتبارات

مربوط به اشتغال و کارآفرینی معادل ۲۶/۶ درصد افزایش داشته است.

نکته مهمی که باید درخصوص لایحه بودجه ۱۳۹۱ مدنظر قرار بگیرد، تأثیر

ارقام کلان لایحه بودجه ۱۳۹۱ بر متغیرهای کلان نظیر تولید و اشتغال است. در این

خصوص می‌توان به اتکای نسبتاً بالای منابع لایحه بودجه به انتشار اوراق مشارکت

و تسهیلات تکلیفی اشاره کرد. با در نظر گرفتن محدودیت‌های پولی و مالی در

دسترس فعالین اقتصادی و اختصاص سهم بالایی از منابع به تأمین مالی هزینه‌های

دولت و شرکت‌های دولتی، دسترسی بخش خصوصی به این منابع محدود می‌گردد.

در لایحه بودجه مبلغ ۵۵۶ هزار میلیارد ریال مجوز انتشار اوراق مشارکت

درخواست شده است که معادل ۱۳ درصد کل نقدینگی کشور، ۹ درصد تولید

ناخالص کشور و تقریباً دو برابر ارزش معاملات سهام بورس است.^۱ با اضافه کردن تسهیلات تکلیفی که معادل ۱۹۳ هزار میلیارد ریال^۲ است به رقم انتشار اوراق مشارکت، رقم فوق ۷۴۹ هزار میلیارد ریال خواهد شد که این دقیقاً معادل ۱۷ درصد کل نقدینگی کشور، حدود ۱۲ درصد تولید ناخالص داخلی و ۲/۶ برابر ارزش معاملات سهام بورس خواهد بود.

**جدول ۶. بندها و ردیف‌های مرتبط با اشتغال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱
و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۹۰**

بند یا ردیف بودجه	موضوع	مبلغ (میلیارد ریال)	نهاد مربوطه	قانون بودجه سال ۱۳۹۰
«۲-۱»	اختصاص بخشی از درآمد مازاد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی به امور مختلف از جمله کمک و حمایت از اشتغال و بیمه بیکاری در کنار ۲۳ هدف دیگر		دولت	-
«۲-۷»	تقسیم پنج‌ساله اصل و سود تسهیلات سررسید شده و معوق پرداختی به اشخاص حقیقی و حقوقی بابت فعالیت در امور تولیدی صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدماتی به منظور حمایت از تولید و اشتغال توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری		بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری	این حکم عیناً در بند «۲۸» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۰ وجود دارد
«۱۰-۸»	اجازه دولت برای تخصیص تا سقف ۵۰ هزار میلیارد ریال از محل واگذاری یا فروش سهام، سهم‌الشرکه شرکت‌های دولتی و	۵۰۰۰۰	استانداری‌ها	-

۱. گزارش شماره ۱۲۲۵۰ مرکز پژوهش‌های مجلس.

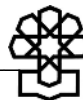
۲. گزارش شماره ۱۲۲۳۳ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

بند یا ردیف بودجه	موضوع	مبلغ (میلیارد ریال)	نهاد مربوطه	قانون بودجه سال ۱۳۹۰
	اموال و حقوق مالی متعلق به دولت یا منابع حاصله از واگذاری آن را بدون رعایت محدودیت موضوع ماده (۲۸) قانون اجرای اصل چهل و چهارم قانون اساسی به منظور اجرای طرح‌های توسعه‌ای استان‌ها با اولویت مصوبات سفر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و دولت به‌ویژه طرح‌های اشتغالزای و تأمین و انتقال و مهار آب‌های مرزی و سطحی و سدها و...			
«۱۵-۵» (ب)	اختصاص بخشی از منابع حاصل از خروج افراد از پوشش کمیته امداد خمینی و سازمان بهزیستی کشور به منظور انتقال و توانمندسازی نیازمندان و متقاضیان اشتغال در راستای بندهای «ب» و «ج» ماده (۳۹) قانون برنامه پنجم توسعه		کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی کشور	این حکم عیناً در بند «۹۶» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ وجود دارد
«۱۵-۹»	اجازه تأمین و پرداخت مبلغ شش‌هزار و دویست میلیارد ریال از محل پس‌اندازهای قرض‌الحسنه با در نظر گرفتن دوره تنفس دوساله جهت اشتغال مددجویان سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور توسط بانک مرکزی از طریق بانک‌های دولتی	۶۲۰۰	بانک مرکزی و بانک‌های دولتی	این حکم با همین مبلغ عیناً در بند «۱۰۷» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ وجود دارد
۳۱۰۵۱۰	برنامه فراگیر کمک به اشتغال و مسکن و سایر امور حمایتی، ایفای تعهدات و کمک به مناطق کمتر توسعه‌یافته غیربرخوردار	۴۰۰۰۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی-	برای این حکم در قانون بودجه ۱۳۹۰ مبلغ ۵۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (ردیف ۳۱۰۵۱۰ جدول ۵ ماده واحده)

بند یا ردیف بودجه	موضوع	مبلغ (میلیارد ریال)	نهاد مربوطه	قانون بودجه سال ۱۳۹۰
جزء «۲» ردیف ۱۰۸۲۰۰	کمک به اشتغال زندانیان آزاد شده	۱۲۰/۴	بودجه سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی	برای این حکم در قانون بودجه ۱۳۹۰ مبلغ ۱۰۸/۵ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (ردیف ۱۰۸۲۰۰ جدول ۷ ماده واحده)
جزء «۲» ردیف ۱۲۹۶۰۰	اجرای سند پیشرفت و عدالت در استان کرمانشاه با تأکید بر تأمین اشتغال و رفاه موضوع مصوبه سفر مقام معظم رهبری	۵۰۰	کمیته امداد امام خمینی	-
جزء «۶» ردیف ۵۲۰۰۰۰	کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد، وجوه اداره شده، تحقیقات، آموزش، فناوری‌های نو، فرهنگی، گردشگری و هنری، مسکن، اجتماعی و نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی و آموزش عالی غیرانتفاعی و اشتغال و ارائه حمایت‌های مالی و ایفای تعهدات و موارد قبلی و کمک به مناطق کمتر توسعه یافته و غیربرخوردار	۳۰۰۰		برای این حکم در قانون بودجه ۱۳۹۰ مبلغ ۳۳۱۶ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (جزء ۶ ردیف ۵۲۰۰۰۰ جدول ۹ ماده واحده)
جزء «۲۶» ردیف ۵۲۰۰۰۰	برخورد با اشتغال غیرمجاز اتباع خارجی، آموزش نیروی کار ایرانی، به‌کارگیری بازرسین موقت مردمی و آموزش و پرداخت حق‌الزحمه به آنها	۱۸۵	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	
جزء «۴» ردیف ۶۰۰۰۰۰	کارمزد وجوه اعطایی صندوق قرض‌الحسنه توسعه اشتغال روستایی	۲/۴	دفتر امور مناطق محروم رئیس‌جمهور	این حکم عیناً و با همین مبلغ در قانون بودجه سال ۱۳۹۰ وجود دارد (جزء ۴ ردیف ۶۰۰۰۰۰ جدول ۹ ماده واحده)

قانون بودجه سال ۱۳۹۰	نهاد مربوطه	مبلغ (میلیارد ریال)	موضوع	بند یا ردیف بودجه
-		۲۵۰	وجوه اداره شده و یارانه سود تسهیلات برای گسترش کسب‌وکار خانگی، مشاغل از راه دور، توسعه شبکه‌ها و خوشه‌ها و زنجیره‌های تولیدی، موضوع مواد (۸۰) و (۱۰۴) قانون برنامه پنجم توسعه	جزء «۷۲» ردیف ۵۵۰۰۰۰
برای این حکم در قانون بودجه ۱۳۹۰ مبلغ ۱۴۴۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (ردیف ۳۰۴۳۵ پیوست ۴)	کمیته امداد امام خمینی	۲۰۷۰	برنامه اشتغال و کارآفرینی	۳۰۴۳۵ پیوست ۴
برای این حکم در قانون بودجه ۱۳۹۰ مبلغ ۱۵۲ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (۳۰۴۳۵ پیوست ۴)	سازمان بهبودی کشور	۱۵۵	برنامه اشتغال و کارآفرینی	۳۰۴۳۵ پیوست ۴
برای این حکم در قانون بودجه ۱۳۹۰ مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (۳۰۴۳۵ پیوست ۴)	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۴۲۴/۴	برنامه اشتغال و کارآفرینی	۳۰۴۳۵ پیوست ۴
برای این حکم در قانون بودجه ۱۳۹۰ مبلغ ۱۳۲ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (۱۰۲۰۵ پیوست ۴)	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۵۷۵/۳۷۲	برنامه سیاستگذاری و مدیریت اشتغال	۱۰۲۰۵ پیوست ۴

بند یا ردیف بودجه	موضوع	مبلغ (میلیارد ریال)	نهاد مربوطه	قانون بودجه سال ۱۳۹۰
۳۰۴۳۵ پیوست ۴	برنامه اشتغال و کارآفرینی	۲۶۴۹	-	برای این حکم در قانون بودجه ۱۳۹۰ مبلغ ۲۰۹۱ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است (۳۰۴۳۵ پیوست ۴)

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

با بررسی لایحه بودجه از زاویه افزایش اشتغال و کاهش بیکاری می‌توان نکات زیر را بیان نمود:

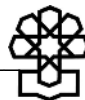
- همان‌طور که گفته شد براساس آخرین اطلاعات (پاییز ۱۳۹۰) نرخ بیکاری کل کشور ۱۱/۳ درصد بوده است. در همین زمان نرخ بیکاری افراد ۱۵-۲۹ ساله معادل ۲۳/۹ درصد و بیکاری زنان معادل ۲۰/۳ درصد و از طرفی تجمیع نرخ بیکاری و اشتغال ناقص کشور نشان می‌دهد که ۱۸/۴ درصد از جمعیت فعال کشور در یافتن شغل و یا کار اضافی ناموفق بوده‌اند.

- قانون برنامه پنجم توسعه از طریق بالا بردن سطح توسعه انسانی، توانمندسازی افراد و گروه‌های نیازمند، اصلاح قانون کار، اصلاح قانون تأمین اجتماعی و روابط کار، توسعه بنگاه‌های کوچک، گسترش کسب‌وکارهای خانگی، توسعه بخش تعاون، ارائه مشوق‌های مالی و توسعه زیرساخت‌ها در مناطق

روستایی زمینه‌های اشتغال افراد جامعه را مهیا سازد. همچنین در این قانون دولت مکلف شده است که اقدامات ضروری و لازم برای کاهش نرخ بیکاری به هفت درصد (۷٪) در پایان برنامه را انجام دهد.

- بررسی مواد مرتبط با اشتغال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ نشان می‌دهد که دولت در نظر دارد از طریق ارائه مشوق‌های مالی، توجه به بیمه بیکاری، کمک به واحدهای تولیدی که در بازپرداخت بدهی‌های خود دچار مشکل شدند، توسعه کارآفرینی، توانمندسازی افراد جویای کار و ارائه آموزش‌های لازم به نیروی کار جامعه، توسعه کارآفرینی، گسترش مشاغل خانگی، توسعه شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌های تولید، برخورد با اشتغال غیرمجاز اتباع بیگانه، و کمک به اشتغال زندانیان زمینه‌های ایجاد و بهبود اشتغال افراد جامعه را مهیا سازد. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۰ اعتبارات با موضوع اشتغال و کارآفرینی معادل ۶/۲۶ درصد افزایش داشته است. در این لایحه از محل واگذاری یا فروش سهام، سهم‌الشرکه شرکت‌های دولتی و اموال و حقوق مالی متعلق به دولت یا منابع حاصله از واگذاری آن به‌منظور اجرای طرح‌های اشتغالزا و البته در کنار اهداف دیگر اعتبار اختصاص داده شده است. همچنین در این لایحه بخشی از درآمد مازاد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی به امور مختلف از جمله کمک و حمایت از اشتغال و بیمه بیکاری در کنار ۲۳ هدف دیگر در نظر گرفته شده است که با توجه به اهمیت موضوع اشتغال ضروری است که منابع مطمئن‌تری (از حیث درجه تحقق) در نظر گرفته شود.

- ارقام کلان بودجه کل کشور به‌عنوان نمود سیاست مالی کشور به‌طور

غیرمستقیم بر تولید و اشتغال تأثیرگذار است. یکی از ویژگی‌های مهم بودجه ۱۳۹۱ اتکای بالای آن به منابع مالی از قبیل انتشار اوراق مشارکت و تسهیلات تکلیفی است. این مسئله می‌تواند دسترسی بخش خصوصی به منابع پولی و مالی را محدود کرده و در نتیجه تولید و اشتغال در این بخش را با چالش مواجه سازد.

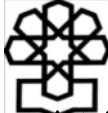
در لایحه بودجه مبلغ ۵۵۶ هزار میلیارد ریال مجوز انتشار اوراق مشارکت درخواست شده است که معادل ۱۳ درصد کل نقدینگی کشور، ۹ درصد تولید ناخالص کشور و تقریباً دو برابر ارزش معاملات سهام بورس است.^۱ با اضافه کردن تسهیلات تکلیفی که معادل ۱۹۳ هزار میلیارد ریال^۲ است به رقم انتشار اوراق مشارکت، رقم فوق ۷۴۹ هزار میلیارد ریال خواهد شد که این دقیقاً معادل ۱۷ درصد کل نقدینگی کشور، حدود ۱۲ درصد تولید ناخالص داخلی و ۲/۶ برابر ارزش معاملات سهام بورس خواهد بود.

منابع و مآخذ

۱. قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران.
۲. لایحه بودجه سال ۱۳۹۱.
۳. نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار ایران، سال‌های مختلف.
۴. گزارش شماره ۱۲۲۵۰ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۵. گزارش شماره ۱۲۲۳۳ مرکز پژوهش‌های مجلس.
۶. قانون بودجه سال ۱۳۹۰.

۱. گزارش شماره ۱۲۲۵۰ مرکز پژوهش‌های مجلس.

۲. گزارش شماره ۱۲۲۳۳ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۳۲۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور»
(مواد مرتبط با اشتغال)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان)

تهیه و تدوین‌کنندگان: سیدهادی موسوی‌نیک، رضا وفایی‌یگانه، شعله باقری‌پرمهر
مدیر مطالعه: —

ناظر علمی: رؤیا طباطبایی یزدی

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

همکاران خارج از مرکز: —

اظهارنظرکنندگان خارج از مرکز: —

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. اشتغال

۲. بیکاری

۳. لایحه بودجه

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۰/۱۲/۱۳

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۱/۱/۱۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۱/۱۶